

Text k výstavě obrazů Ivo Sumce Maličkosti v prostorách hvězdárny ve Zlíně.

Vážení přátelé,

nedávno jsem četl výsledek průzkumu o tom, jakou prestiž mají u našich občanů různé profese. Je s podivem, že profesi akademický malíř, tedy malíř profesionál, dávají lidé stále poměrně vysoký kredit. Ona aura geniality umělce pochází z dob předfotografických a možná až z dob pravěkých. Umělec byl totiž schopen vyčarovat přítomnost kýžených věcí, zvířat osob i bohů. Ve svém díle byl schopen je zpodobit a tím zvěčnit. Vyrvat je ze spárů času. Tak, jak se měnilo a mění společenské paradigma a duch doby, tak se mění i obraznost obrazů. Středověcí malíři malovali náboženské obrazy, obrazy panovníků a jejich rodů, obrazy o ctnostech a neřestech. Moderní malíři odvrhli metafyziku a malovali obrazy o kráse přírody, o měšťanských radovánkách, libidech o traumatech lidské duše a vztahů. Někteří si všimli krásy a významu obyčejných věcí. Mám na mysli třeba holandského malíře Vincenta Van Gogha. Maloval docela obyčejný nábytek ve své světnici, rozbité boty, cibule na stole vedle rozečtené knihy, odkvétající slunečnice nebo hromadu brambor. Na tradici této pokorné malby navázali malíři sociálního civilismu dvacátých a třicátých let 20. století. Z jistého jejich, možná saloně intelektuálního pohledu, je začal zajímat svět chudiny městské i venkovské, který si poetizovali a snažili se vytvořit protiváhu k prázdnotě a snobizmu kavárenského života moderní buržoasie té doby. Vzpomenu třeba známou báseň Jiřího Wolкера- Poštovní schránka: „Poštovní schránka na rohu ulice, to není nějaká lečjaká věc. Kveté modře.“ Nově se téma obyčejných věcí ozve v americkém popartu padesátých let 20. století. Plechovka Campbellovy polévky, láhev cocacoly, hamburger – je to kritika, ale spíše oslava konzumního způsobu života. Produktů, které osvobozují člověka od dřiny v domácnosti a umožňují zábavu.

Troufám si říct, že na tradici malby obyčejných věcí svým způsobem navazuje i Ivo Sumec. Jeho obrazy, inspirované obyčejnými předměty, prostředím jeho domu, domácími zvířaty, odpadky nejsou primárně ekologicky viděné. Jsou svým způsobem hedonické. Autorovi jde o nalezení neokázalé krásy a atraktivnosti v obyčejnosti i zmaru. Předměty v obrazech jsou dobře uviděné. Jako, když jdete známou cestou a najednou vám něco padne do oka, až vás to zastaví, a vy nevíte proč. S těmito spatřenými objevenými a vyfocenými záznamy autor dále pracuje ve svých obrazech. A tak se ikonou i figurou obrazu stávají plechovka, petlahev, zničený lampion, zábradlí, plynometr. Zmačkané plastové a plechové obaly svým tvaroslovím připomínají biologické formy. S biotem se také často konfrontují, jsou do něj často vržené, odhozené. A je to příroda, vegetace, která postupně všechno přerůstá, která se jeví trvalejší, než tyto lidské výtvořky. Obrazy Ivo Sumce jsou malovány lehce a přesně. Autor jde pouze po tom podstatném. Obrazy mají také časovou dimenzi, která je dosažena nejen symbolicky motivem, ale samotnými výtvarnými prostředky. Plátno, spoře šepsované, je jakási plocha, ze které se formy rodí, kresba znamená možnost, vymezení, ve kterém se daná věc může zvěčnit, a pak barva – malovaná forma – objem, která vytváří konkrétní iluzi předmětu. Kreslená silueta kočky, psa může evokovat myšlenku. „Tady může být kočka, ale taky nemusí, možná odešla, možná ještě přijde. Na obraze s názvem hodinky je lapidárním způsobem naznačen zásadní problém času i touhy po jeho zastavení. Obrazy Ivo Sumce jsou poukazem na kulturní prostor konzumní společnosti. Podobně jako různé střepy, kosti nalezené pod hrady a hradišti svědčící o kulturách minulých. Někdy jedině odpadek upozorní konzumenta na to, že něco zkonzumoval. Musí ho však rychle odhodit, dřív než se zamyslí nad smyslem svého konzumování, jinak by se samotný proces konzumace mohl zabrzdit. Ivo Sumec tyto odpadky, obaly, zvěčňuje a tím říká mnoho podstatného.

Toto je však jedna z možných myšlenek, kterou obrazy evokují. Kromě možných myšlenek a spekulací jsou především překvapivými svojí optikou, svými napovězeními a skrytostmi a otvírají prostor pro vlastní imaginaci diváka. A to je, myslím, jedna z podstatných věcí, které vytváří kouzlo a přitažlivost umění.

V Ostravě 27.6. 2008 Daniel Balabán